

NATO kan føre an i den grønne omstilling

Mathias Høj Kristensen — april 2022

©Orissa Post

Klimaforandringerne påvirker forsvars- og sikkerhedspolitikken. Derfor er klimaet nødt til at blive tænkt ind i NATOs arbejde. NATO kan både være med til at forebygge klimainducerede konflikter og spille en progressiv rolle i den grønne omstilling.

Klimaforandringer udgør i dag en overhængende sikkerhedstrussel. Konsekvensen af fortsat global opvarmning fører til mere ekstremt vejr, og ekstreme tørkeperioder, fødevarekriser og vandmangel presser klodens befolkninger, koster liv og tvinger millioner af mennesker på flugt. Særligt i fattige lande forværrer klimaforandringerne kampen om knappe ressourcer, land og energi.

Det er svært at dokumentere en direkte årsagssammenhæng mellem klimaforandringer og bestemte krige og konflikter. Der er imidlertid bred enighed om, at klimaforandringer kan øge risikoen for vold og konflikt. Som FN's udviklingsprogram, UNDP, skriver i en rapport fra 2020 om klimasikkerhed: "While not a direct trigger for conflict or violent extremism, climate change can exacerbate the drivers of both, acting as a 'risk multiplier'."¹

Netop fordi klimaforandringerne har afgørende betydning for sikkerhedssituationen, bør klima spille en større rolle i NATOs arbejde. I dette papir argumenteres for, at NATO skal tage større ansvar for den grønne omstilling og forebygge klimainducerede konflikter. Det kræver, at klima tænkes tættere ind i NATOs strategier og politikker. Det kræver, at der opstilles klare reduktionsmål for udledningen af CO₂ fra NATO-landenes forsvar. Og det kræver, at nye og additionelle midler til klimatilpasning og resiliens i visse tilfælde kan tælles med i landenes NATO-bidrag fremover.

1. UNDP Climate Security Nexus and Prevention of Violent Extremism www.undp.org

“Climate change is a crisis multiplier. It fuels conflicts related to competition over scarce resources, as water, land, and it forces millions of people to flee. So of course, it actually exacerbates security challenges and it impacts security and therefore it matters for NATO.” NATOs generalsekretær, Jens Stoltenberg, 2021²

Klimakrisen er en trusselsforstærker

Når økosystemer bryder sammen, eller når mennesker rammes af ekstremt vejr, tørke, fødevarekrise eller vandmangel, øges konkurrencen om knappe ressourcer. Samtidig forstærkes risikoen for konflikt, vold, intern fordrivelse og migration, særligt i fattige og skrøbelige stater. På den måde påvirker klimakrisen den globale sikkerhedssituation.

USA's udenrigsminister, Antony Blinken, sagde i 2021: *“Pick a security challenge that affects the United States. Climate change is likely to make it worse. Climate change exacerbates existing conflicts and increases the chances of new ones – particularly in countries where governments are weak and resources are scarce. Of the 20 countries the Red Cross considers most vulnerable to climate change, 12 are already experiencing armed conflicts.”*³

Klimaforandringer har altid spillet en rolle i forhold til forsvars- og sikkerhedspolitik. Danmark oplevede det i 1658, hvor en svensk hær kunne gå fra Fyn via Langeland til Lolland til Sjælland og omringe København, fordi havområderne frøs til⁴. At klimaets tilstand ændrer de forsvars- og sikkerhedsmæssige præmisser, er der med andre ord ikke noget nyt i. Det nye består i, at vi i dag befinder os i en global klimakrise, der i langt højere grad påvirker forsvars- og sikkerhedspolitikken. For ek-

sempel har ekstrem tørke, vandmangel og fødevarer-sikkerhed stor betydning for konfliktniveauet i Sahel og Mellemøsten.

Både FN⁵, NATO⁶ og internt i USA's centraladministration⁷ har man de senere år styrket indsatsen med at integrere klimahensyn i diverse politikker og strategier. I 2021 udgav Biden-administrationen fire analyser af klimaforandringernes sikkerhedspolitiske konsekvenser, og samme år vedtog NATO sin første Climate Change and Security Action Plan. Men der er stadig plads til forbedring, for klimaforandringerne må og skal adresseres langt mere direkte, hvis NATO skal leve op til forpligtelsen om at sikre alliancen mod alle udefrakommende trusler⁸. Dels kan NATO styrke arbejdet med klimatilpasning og opbygning af resiliens for at forebygge klimainducerede konflikter i skrøbelige stater. Dels bør NATO øge indsatsen for at reducere sin egen CO₂-udledning, sådan som NATOs generalsekretær, Jens Stoltenberg, forklarede på COP26 i Glasgow⁹.

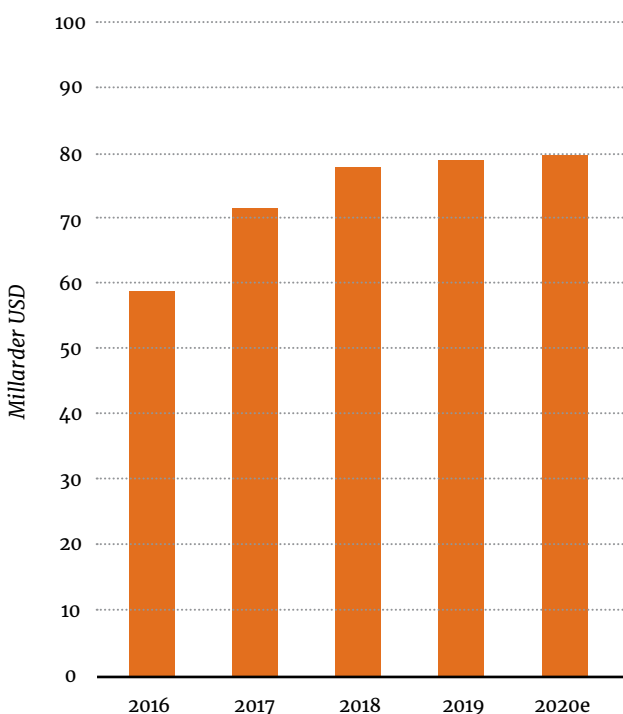
Klimaforandringerne øger risikoen for konflikt, vold, intern fordrivelse og migration.
© 2022 Ukrainian State Border Guard Service

2. NATO - Opinion: Speech by NATO Secretary General Jens Stoltenberg at the German Atlantic Association 'NATO Talk' Conference 2021, 19-Nov.-2021 www.nato.int/cps/en/natohq/opinions/188772.htm 3. Tackling the Crisis and Seizing the Opportunity: America's Global Climate Leadership - United States Department of State www.state.gov 4. www.kristeligt-dagblad.dk 5. Climate change 'aggravating factor for terrorism': UN chief | UN News www.news.un.org 6. NATO - NATO Climate Change and Security Action Plan, 14-Jun.-2021 www.nato.int 7. Fact Sheet: Prioritizing Climate in Foreign Policy and National Security | The White House www.whitehouse.gov 8. NATO and Climate Change: Better Late Than Never | Strengthening Transatlantic Cooperation (gmfus.org) www.gmfus.org 9. NATO - Opinion: Video message by NATO Secretary General Jens Stoltenberg on his attendance of the United Nations "COP26" Climate Change Conference, 02-Nov.-2021 www.nato.int

De manglende klimamilliarder

De rige lande holder ikke deres løfte om at yde 100 mia. USD i klimafinansiering til ulandene. Det gælder også NATO-landene, hvoraf kun to – Norge og Luxemburg – leverer deres fair share. Klimafinansiering bruges til både klimatilpasning og klimareduktion, men der mangler især penge til klimatilpasning. Ifølge OECD's opgørelser¹⁰ yder de rige lande i dag kun ca. 20 mia. USD til klimatilpasning, hvilket er 30 mia. USD¹¹ mindre, end forpligtelsen tilsiger. Dette bør sammenholdes med, at behovet er langt større. De årlige omkostninger til klimatilpasning og -resiliens i ulandene estimeres at ligge på ca. 70 mia. USD, men antages at stige til 280-500 mia. USD fra 2050¹².

1 International klimafinansiering, OECD 2021

Figur 1: Mobiliseret klimafinansiering fra ilande til ulande, der senest i 2020 skulle ramme 100 mia. USD om året.

Med udsigten til at mange lande – i lyset af Ruslands invasion af Ukraine – ventes at øge deres bidrag til NATO, er det oplagt at tænke grøn omstilling, klimahensyn og investeringer i resiliens og klimatilpasning ind i forsvars- og sikkerhedspolitikken. Dels for at lukke finansieringsgabene. Dels for at reducere risikoen for konflikt, radikalisering, migration og fattigdom. Og dels for at redde mennesker i sårbare ulande fra sult, tørst og klimakatastrofer. Alt sammen noget, der også vil bidrage til at øge den alliancens sikkerhed og tryghed.

Klimatilpasning kan styrke sikkerhed

NATO-landene har med Wales-erklæringen forpligtet sig til at bruge 2 pct. af BNP på forsvar, men meget få lande lever op til dette mål. En del af aftalen går på, at mindst 20 pct. skal bruges på militært *hardware*¹³, men det er langt fra givet, hvad resten af de mange milliarder skal gå til. Samtidig skal man huske, at alle NATO-lande er forpligtet til at sikre deres egen og alliancens resiliens jf. Washington-erklæringen. Det betyder, at alle lande skal have et effektivt beredskab og en høj grad af modstandskraft i samfundet, der gør det muligt at håndtere og overkomme større chok, for eksempel fra klimakatastrofer eller svigt i kritisk infrastruktur.

At arbejde med resiliens er ikke nyt i NATO-regi, men under Stoltenbergs ledelse er der kommet mere fokus på både resiliens og klima. NATO omtaler i dag klimaforandringer som en trussel mod alliancens sikkerhed, og i 2021 aftalte medlemslandene, at de individuelt og i fællesskab skal ”styrke indsatsen med at imødegå udfordringer omkring energisikkerhed og virkningen fra klimakatastrofer, der forværres af klimaændringer”. Derudover besluttede NATO også, at ”inkorporere overvejelser om klimaforandrings betydning i hele sit arbejde, lige fra forsvarsplanlægning og kapacitetsudvikling til civilt beredskab og indsatser.”¹⁴

Sidste år åbnede USA's udenrigsminister, Antony Blinken, så døren på klem for et mere ”holistisk syn” på byrdefordelingen¹⁵ i forhold til, hvad landene må tælle med i deres NATO-bidrag:

10. Climate Finance Provided and Mobilised by Developed Countries: Aggregate Trends Updated with 2019 Data www.oecd.org 11. Adaptation Gap Report 2020 - World | ReliefWeb www.reliefweb.int 12. Adaptation Gap Report 2021 (unep.org) www.unep.org 13. NATO - Official text: Wales Summit Declaration issued by the Heads of State and Government participating in the meeting of the North Atlantic Council in Wales, 05-Sep.-2014 www.nato.int 14. NATO - News: Brussels Summit Communiqué issued by the Heads of State and Government participating in the meeting of the North Atlantic Council in Brussels 14 June 2021, 14-Jun.-2021 www.nato.int 15. Secretary Antony Blinken in Brussels: Reaffirming and Reimagining America's Alliances - U.S. Mission to the European Union (usmission.gov) www.useu.usmission.gov

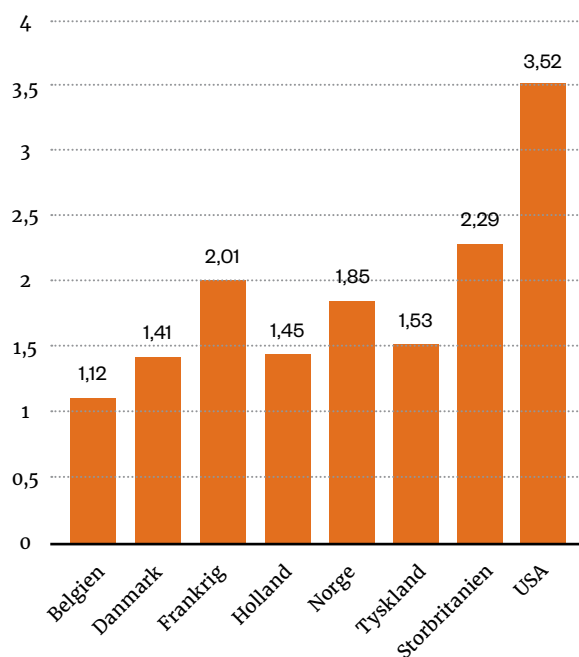
“...we also recognize the need to adopt a more holistic view of burden sharing. No single number fully captures a country’s contribution to defending our collective security and interests, especially in a world where a growing number of threats cannot be confronted with military force. We must acknowledge that because allies have distinct capabilities and comparative strengths, they will shoulder their share of the burden in different ways.”¹⁶

Blinkens udtalelser og NATOs øgede fokus på klima er en oplagt mulighed til at fremme og integrere klimahensyn og forebyggelse af klimainducerede konflikter – både i NATO og Danmarks forsvars- og sikkerhedspolitik. Folketinget har allerede besluttet, at Danmark skal bidrage med 2 pct. af BNP til NATO, hvilket svarer til, at udgifterne til forsvaret skal stige med 18 mia. om året fra 2033¹⁷. Med tanke på hvor stor betydning klimaforandrin-

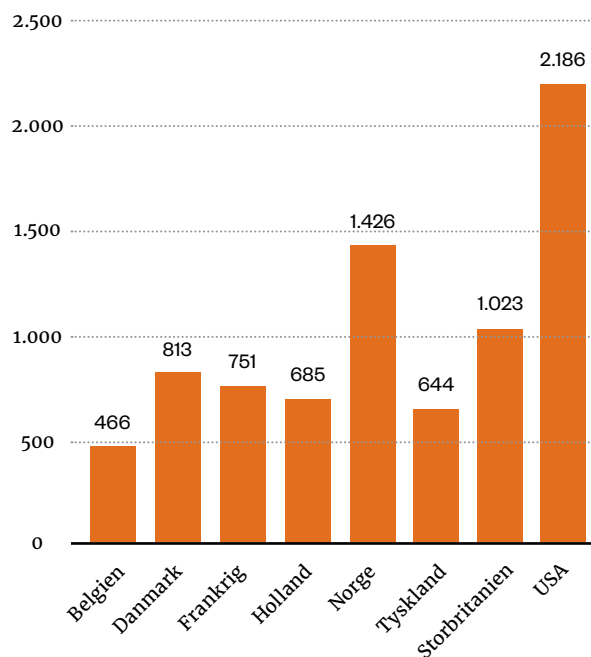
gerne har for sikkerhedspolitikken, er det er derfor oplagt at tænke grøn omstilling, resiliens og klimatilpasning ind i forhandlingerne om et kommende forsvarsforlig, hvor NATO også er på dagsordenen.

Konkret bør der allokeres flere midler specifikt til klimatilpasning og resiliens. Midlerne skal kunne bruges på indsatser i skrøbelige stater inden for NATOs interessesfære, hvor klimaforandringer er en trussel mod sikkerheden. Dette kan bidrage til at lukke det store finansieringsgab, som NATO-medlemslandene årligt konfronteres med på FN’s klimatopmøder, ligesom det vil reducere risikoen for klimainducerede konflikter. Derudover bør Folketinget følge NATOs opfordring og sikre, at der afsættes flere penge til forskning i grøn teknologi og grøn omstilling i alle dele af militæret, da alle sektorer skal bidrage til at realisere målene i klimaloven og Paris-aftalen.

2 Forsvarsudgifters andel af BNP i 2021 (NATO-opgørelse)¹⁸

3 Forsvarsudgifter pr. indbygger 2021 (USD)¹⁹

16. Secretary Antony Blinken in Brussels: Reaffirming and Reimagining America’s Alliances - U.S. Mission to the European Union (www.useu.usmission.gov)

17. Nationalt kompromis om dansk sikkerhedspolitik - Statsministeriet (stm.dk) 18 / 19. Defence Expenditure of NATO Countries (2014-2021) www.nato.int

Regeringen godt på vej

I 2021 udtalte Danmarks daværende forsvarsminister, Trine Bramsen, at klimakrisen er et af de allerstørste temaer på NATOs dagsorden.

“Klima er blevet et af de allerstørste temaer på NATOs dagsorden. For det første truer det vores sikkerhed og stiller alliancen over for helt nye udfordringer. Der kommer nye sejlruiter, der kan trues af fjendtlige stater, og så kan der komme migrationsstrømme, der ofte udløser stor ustabilitet. (...)”²⁰

Forsvarsministeren gav udtryk for, at klimakrisen fundamentalt forandrer den globale sikkerhedsdagsorden: *“Klimaforandringer stiller store krav. Det går stærkt de steder, hvor konflikterne åbner sig. NATO skal være meget opmærksom på de nye flanker, der åbner sig.”*²¹ Lignende udtalelser er løbende kommet fra den nuværende udenrigsminister, Jeppe Kofod. Alligevel fylder klima ganske lidt i den del af den nye udenrigs- og sikkerhedspolitiske strategi, der specifikt handler om NATO.

Strategien har et stærkt fokus på trygheds- og klimadiplomati. Det slås blandt andet fast, at klimakrisen har skabt “en tryghedskrise”, som “puster til sikkerhedspolitiske spændinger, når kampen om knappe naturressourcer skærpes.”²² Det fremgår dog ikke nærmere, hvordan Danmark vil arbejde med klima i regi af NATO. Til gengæld fremgår det, at regeringen via NATO vil styrke konfliktforebyggelse og stabiliseringsindsatser i Mellemøsten, Golfen og Sahel – områder, der alle er hårdt ramt af

“Vi vil sikre Danmarks tryghed ved at øge stabilitet og forebygge konflikter. Vi vil støtte konfliktforebyggelse og freds- og statsopbygning i skrøbelige og konfliktramte lande, især i Afrika.”

Danmarks udenrigs- og sikkerhedspolitiske strategi 2022

både klimaforandringer og konflikter. Det fremhæves desuden, at denne type af indsatser skal have et særligt fokus på Afrika.

Dette billede bekræftes af den seneste udenrigs- og sikkerhedspolitiske redegørelse fra regeringen. Her skriver udenrigsministeren blandt andet, at regeringen ønsker, at *“sætte ind mod ustabilitet og militant islamisme ved at slå hårdt ned på terrorgrupper, forebygge konflikter og arbejde for at fremme en bæredygtig og demokratisk udvikling i vores sydlige nærområder.”* Med andre ord har den danske regering allerede lagt nogle af skinnerne på vejen mod et NATO, hvor klima, konflikt og sikkerhedspolitik tænkes langt tættere sammen, fordi disse kriser netop har potentiale til at påvirke og forstærke hinanden.

Figur 1: NATOs opgørelse af de danske forsvarsudgifters andel af BNP²³

Årstal	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020e	2021e	2033e
Mio. kr.	1,15	1,11	1,15	1,14	1,28	1,30	1,40	1,41	2,00

Figur 2: NATOs opgørelse af de danske forsvarsudgifter²⁴

Årstal	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020e	2021e	2033e ²⁵
Mio. kr.	22,8	22,6	24,2	25,0	28,8	30,3	32,6	33,9	49,74

CARE Danmark mener

CARE Danmark mener, at klimaforandringernes tiltagende betydning for den globale tryghed og sikkerhed må og skal adresseres langt stærkere i forsvars- og sikkerhedspolitikken. Klimaforandringer, fx tørker, fødevaremangel og ringe adgang til vand, truer med at antænde nye og forværre eksisterende konflikter, der kan lede til radikalisering og fordrivelse af millioner af mennesker, som også kan få betydning for NATO-landenes sikkerhed.

Der bør hurtigst muligt udvikles planer for, hvor hurtigt man kan blive uafhængighed af russisk gas, ligesom der bør afsættes flere penge til investeringer i grøn teknologi og opsættes konkrete mål for CO₂-reduktioner inden for militæret. Derudover bør NATO-landene, ikke mindst et grønt foregangsland som Danmark, styrke fokus på forebyggelse af klimainducerede konflikter. Mere konkret bør Danmark gribe Blinkens udtalelser om et mere holistisk syn på byrdefordelingen og foreslå, at nye og additionelle investeringer i resiliens og klimatilpasning kan tælles med i landenes NATO-bidrag, når disse vurderes at have et konfliktforebyggende potentiale. Det vil fremme stabilitet og tryghed, men også bidrage afgørende til at lukke det alt for store klimafinansieringsgab, som truer med at skabe endnu mere splid mellem rige ilande og fattige ulande.

Danmark bør foreslå, at investeringer i resiliens og klimatilpasning kan tælles med i landenes NATO-bidrag, når disse vurderes at have et konfliktforebyggende potentiale.
© CARE/Georgina Goodwin

Anbefalinger

- NATOs sikkerhedsparadigme bør udvides til at rumme særlige klimaindsatser, ligesom det i højere grad bør fremme en forebyggelses- og modstandsdygtighedsbaseret tilgang.
- Nye og additionelle investeringer i resiliens og klimatilpasning i skrøbelige stater, der er inden for NATOs interessesfære, skal kunne tælles med i landenes NATO-bidrag. Disse investeringer kan styrke modstandskraften i sårbare lande og forebygge nye konflikter og dermed bidrage positivt til at styrke NATOs kollektive sikkerhed:
 - Jf. Danmarks nationale kompromis og sikkerhedspolitikken skal der bruges 18 milliarder kroner ekstra om året på forsvaret fra 2033. Det foreslås, at en mindre del, for eksempel 5 milliarder ud af de i alt 18 milliarder kroner, allokeres til forebyggelse, humanitære indsatser og klimaresiliens.
- Risikoanalyser skal have et stærkere fokus på klimaskrøbelighed, og disse analyser skal integreres i NATOs planlægning af stabiliserende operationer uden for NATOs grænser²⁶. Klima- og miljørådgivere skal bidrage væsentligt til forberedelsen af NATO-missioner, hvor klimaskrøbelighed udgør en sikkerhedsrisiko.
- Der skal ansættes en særlig rådgiver i klima- og miljø sikkerhedsspørgsmål i NATO, der kan assistere generalsekretæren og fungere som generalsekretærens særlige repræsentant, sådan som man i dag har en særlig repræsentant for kvinder, fred og sikkerhed.
- Der skal opstilles konkrete, forpligtende og ambitiøse reduktionsmål for, hvordan og hvor meget NATO vil reducere sin klimabelastning. Tilsvarende skal der opstilles klimamål for det danske forsvar.

Citater (personer)

UN Secretary General, Antonio Guterres

“Climate change is not the source of all ills, but it has a multiplier effect and is an aggravating factor for instability, conflict and terrorism. We must address these challenges in an integrated manner and create a virtuous circle of peace, resilience and sustainable development.”²⁷

NATO Secretary General, Jens Stoltenberg

“Global warming is making the world more dangerous. It has a serious impact on our security. (...) Climate change is a crisis multiplier. From the Sahel to the High North. Floods and forest fires, droughts and famines devastate communities, increase competition for scarce resources, and fuel tensions and conflict.”²⁸

US Secretary of State, Antony Blinken

“Pick a security challenge that affects the United States. Climate change is likely to make it worse. Climate change exacerbates existing conflicts and increases the chances of new ones – particularly in countries where governments are weak and resources are scarce. Of the 20 countries the Red Cross considers most vulnerable to climate change, 12 are already experiencing armed conflicts.”²⁹

NATO Secretary General, Jens Stoltenberg

“Climate change matters for our security. Climate change is a crisis multiplier. It fuels conflicts related to competition over scarce resources, as water, land, and it forces millions of people to flee. So of course, it actually exacerbates security challenges and it impacts security and therefore it matters for NATO.”³⁰

US Secretary of State, Antony Blinken

“...we also recognize the need to adopt a more holistic view of burden sharing. No single number fully captures a country’s contribution to defending our collective security and interests, especially in a world where a growing number of threats cannot be confronted with military force. We must acknowledge that because allies have distinct capabilities and comparative strengths, they will shoulder their share of the burden in different ways.”³¹

²⁷. Climate Change 'a Multiplier Effect', Aggravating Instability, Conflict, Terrorism, Secretary-General Warns Security Council | Meetings Coverage and Press Releases www.un.org
²⁸. www.nato.int ²⁹. Tackling the Crisis and Seizing the Opportunity: America's Global Climate Leadership - United States Department of State www.state.gov ³⁰. NATO - Opinion: Speech by NATO Secretary General Jens Stoltenberg at the German Atlantic Association 'NATO Talk' Conference 2021, 19-Nov.-2021 www.nato.int ³¹. Secretary Antony Blinken in Brussels: Reaffirming and Reimagining America's Alliances - U.S. Mission to the European Union (usmission.gov) www.useu.usmission.gov

Citater (personer)

US Secretary of Defense, Lloyd Austin III

“Rising temperatures and frequent and intense extreme weather events in Africa and Central America threaten millions with drought, hunger and displacement. As families risk their lives in search of safety and security, mass migration leaves on vulnerable to exploitation and radicalization, all of which undermines stability.”³²

US Director of National Intelligence, Avril Haines

“Warming temperatures could push tens of millions of people in Central Africa, Latin America and Asia to migrate in the coming decade. (...) droughts can lead to scarce resources that trigger conflicts and exacerbate violent extremism.”³³

US Ambassador, Linda Thomas-Greenfield

“The Pentagon has designated climate change as a national security threat and a threat multiplier. That’s because unpredictable and extreme weather will make vital resources like food and water even more scarce in impoverished regions. Scarcity spurs desperation, and desperation leads to violence. What’s more: At its current pace, the climate crisis I set to drive millions from their home, propelling mass migration that will undermine peace and stability around the world. Worst of all, so many of the world’s most fragile states and regions are the very same ones that are most vulnerable to climate calamities.”³⁴

Trine Bramsen, tidligere forsvarsminister, og Martin Lidegaard, tidligere udenrigsminister

“Klimaforandringer har stor betydning for den sikkerhedspolitiske situation. Det ser vi i Arktis, hvor søveje åbner sig i takt med, at isen smelter. Det ser vi i resten af verden, hvor klimaforandringer skaber udfordringer, der øger konfliktniveauer.”³⁵

Trine Bramsen, tidligere forsvarsminister

“Klima er blevet et af de allerstørste temaer på NATOs dagsorden (...) For det første truer det vores sikkerhed og stiller alliancen over for helt nye udfordringer. Der kommer nye sejlruiter, der kan trues af fjendtlige stater, og så kan der komme migrationsstrømme, der ofte udløser stor ustabilitet (...). Klimaforandringer stiller store krav. Det går stærkt de steder, hvor konflikterne åbner sig. NATO skal være meget opmærksom på de nye flanker, der åbner sig.”³⁶

Citater (NATO-dokumenter)

NATO Strengthened Resilience Commitment

“We will bolster our efforts to meet challenges to our energy security, and to deal with the impact of natural hazards that are being exacerbated by climate change.”³⁷

NATO Brussels Communiqué

“Aim for NATO to become the leading international organisation when it comes to understanding and adapting to the impact of climate change on security.”³⁸

NATO Brussels Communiqué

“NATO will incorporate climate change considerations into its full spectrum of work, ranging from defence planning and capability development to civil preparedness and exercises. (...) NATO will also strengthen exchanges with partner countries as well as with international and regional organisations that are active on climate change and security issues.”³⁹

NATO Brussels Communiqué

“NATO–EU cooperation in the face of current and evolving security challenges, in particular in addressing resilience issues, emerging and disruptive technologies, the security implications of climate change.”⁴⁰

NATO Wales Declaration

“In order to ensure that our Alliance is ready to respond swiftly and firmly to the new security challenges, today we have approved the NATO Readiness Action Plan. (...) Adaptation measures include the components required to ensure that the Alliance can fully address the security challenges it might face. We will significantly enhance the responsiveness of our NATO Response Force (NRF) by developing force packages that are able to move rapidly and respond to potential challenges and threats.”⁴¹

NATO Climate Change and Security Action Plan

“Climate change is one of the defining challenges of our times. It is a threat multiplier that impacts Allied security, both in the Euro–Atlantic area and in the Alliance’s broader neighbourhood.”⁴²

³⁷. NATO - Official text: Strengthened Resilience Commitment, 14-Jun.-2021 www.nato.int **38 / 39 / 40**. NATO - News: Brussels Summit Communiqué issued by the Heads of State and Government participating in the meeting of the North Atlantic Council in Brussels 14 June 2021, 14-Jun.-2021 www.nato.int **41**. NATO - Official text: Wales Summit Declaration issued by the Heads of State and Government participating in the meeting of the North Atlantic Council in Wales, 05-Sep.-2014 www.nato.int **42**. NATO - NATO Climate Change and Security Action Plan, 14-Jun.-2021 www.nato.int

Citater (NATO-dokumenter)

NATO Climate Change and Security Action Plan

“The implications of climate change include drought, soil erosion and marine environmental degradation. These can lead to famine, floods, loss of land and livelihood, and have a disproportionate impact on women and girls as well as on poor, vulnerable or marginalized populations, as well as potentially exacerbate state fragility, fuel conflicts, and lead to displacement, migration, and human mobility, creating conditions that can be exploited by state and non-state actors that threaten or challenge the Alliance.”⁴³

NATO Climate Change and Security Action Plan

“NATO will also integrate climate change considerations into security risk and resilience assessments and civil advice on the security situation in regions of key interest to the Alliance. In addition, NATO will leverage its science and technology programmes and communities to support research on the impact of climate change on security.”⁴⁴

NATO Climate Change and Security Action Plan

“NATO will, building on its assessments, incorporate climate change considerations into its work on resilience, civil preparedness, defence planning, capability delivery, assets and installations, standards, innovation, training, exercises, and disaster response.”⁴⁵

Danmarks udenrigs- og sikkerhedspolitiske strategi 2022

“Klimaforandringerne rammer de svageste hårdest og skaber grobund for migration. Klimaforandringer vil være en af de største trusler imod stabiliteten af stater og samfund i de kommende årtier. Ekstreme vejrphenomener som tørke presser mennesker på deres levebrød og forstærker eksisterende konfliktmønstre. Sahel er særligt hårdt ramt.”

Danmarks udenrigs- og sikkerhedspolitiske strategi 2022

“Klimaforandringerne er også en tryghedskrise. Der puster til sikkerhedspolitiske spændinger, når kampen om knappe naturressourcer skærpes. Der forstærker migrationspresset, når menneskers livsgrundlag forsvinder.”

Kilder

NATO, 1949: "The North Atlantic Treaty". https://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_17120.htm

NATO, 2014: "Wales Summit Declaration". https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_112964.htm

NATO, 2021: "Brussels Summit Communique". https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_185000.htm

NATO, 2021: "Climate Change and Security Action Plan". https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_185174.htm

NATO, 2021: "Strengthened Resilience Commitment". https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_185340.htm

NATO, 2021: "Defence Expenditure of NATO Countries 2014-2021". https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2021/6/pdf/210611-pr-2021-094-en.pdf

The White House, 2021: "Executive Order on Tackling the Climate Crisis at Home and Abroad". <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/presidential-actions/2021/01/27/executive-order-on-tackling-the-climate-crisis-at-home-and-abroad>

The White House, 2021: "US Prioritizing Climate in Foreign Policy and National Security". <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2021/10/21/fact-sheet-prioritizing-climate-in-foreign-policy-and-national-security/>

Blinken, Antony, 2021: "Reaffirming and Reimagining America's Alliances". <https://www.state.gov/reaffirming-and-reimagining-americas-alliances/>

Herz, Steve, 2021: "NATO and the Crisis in Resilience Investment". In: NCWES: "Sustainable Peace & Security in a Changing Climate: Recommendations for NATO 2030". <https://www.brusselsdialogue.net/ncwes>

OECD, 2021: "Climate Finance Mobilized by Developed Countries". <https://www.oecd.org/env/climate-finance-provided-and-mobilised-by-developed-countries-aggregate-trends-updated-with-2019-data-03590fb7-en.htm>

Udenrigsministeriet, 2022: "Udenrigs- og sikkerhedspolitisk strategi 2022". <https://um.dk/udenrigspolitik/aktuelle-emner/udenrigs-og-sikkerhedspolitisk-strategi-2022>

UNEP, 2021: "Adaptation Gap Report 2021". <https://www.unep.org/resources/adaptation-gap-report-2021>

Statsministeriet, 2022: "Nationalt kompromis om dansk sikkerhedspolitik". <https://www.stm.dk/statsministeriet/publikationer/nationalt-kompromis-om-dansk-sikkerhedspolitik/>

Shea, Jamie, 2022: "NATO and Climate Change: Better Late Than never". <https://www.gmfus.org/news/nato-and-climate-change-better-late-never>